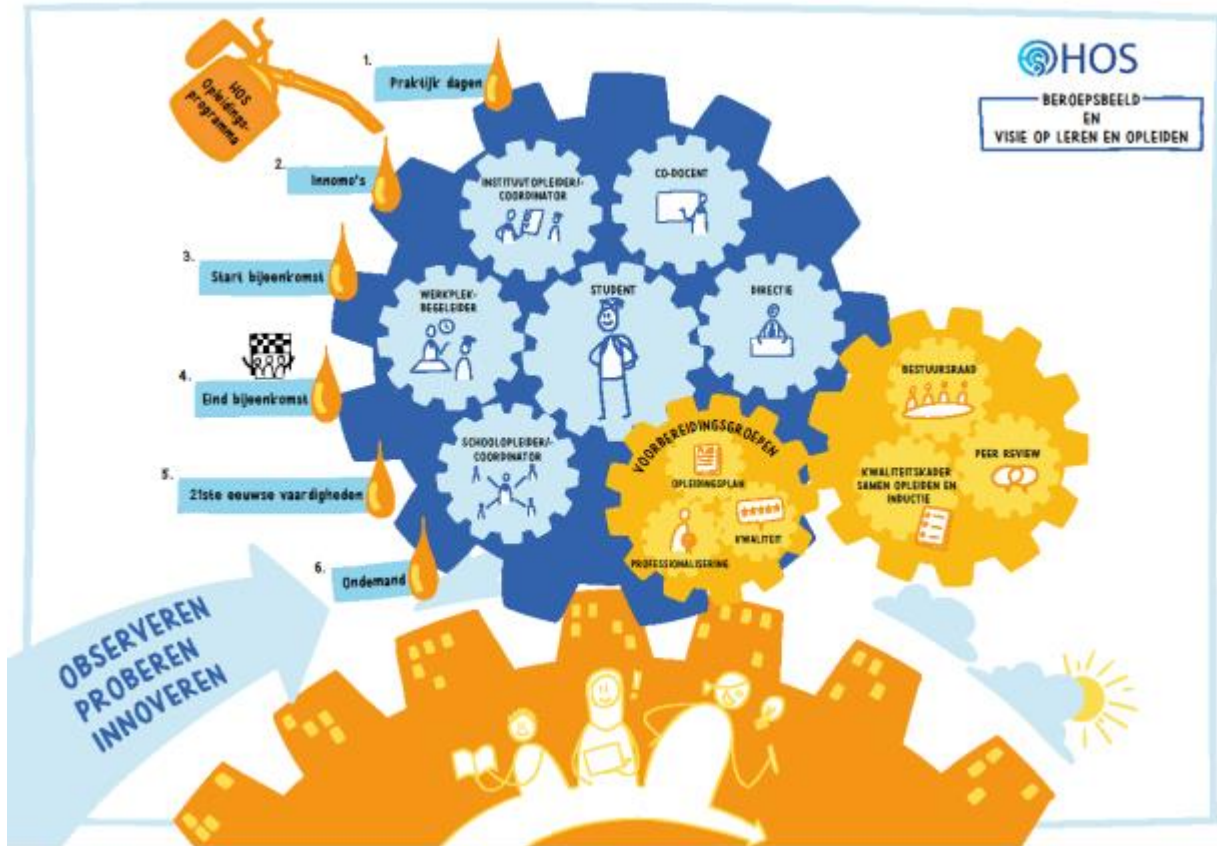

HOS: informatie voor werkplekbegeleiders 2024-2025

Versie 10 juli 2024

De Haagse Opleidingsschool (HOS)

Binnen de HOS werken tien Haagse vo-scholen en drie lerarenopleidingen nauw samen om studenten op te leiden tot start- en stadsbekwame docenten in het voortgezet onderwijs. Binnen de HOS worden studenten voor een belangrijk deel op de werkplek opgeleid. Binnen de HOS maken studenten kennis met verschillende typen scholen, van vmbo en lwoo tot gymnasium.

Pedagogisch didactisch vernieuwen

Pedagogisch didactisch vernieuwen staat centraal in de (opleidings-)activiteiten van de HOS. Binnen de HOS leren studenten om les te geven in een vernieuwende omgeving en dragen studenten zelf bij aan vernieuwing. We besteden binnen de HOS extra aandacht aan de 21ste eeuwse vaardigheden en met name aan de digitale vaardigheden van onze studenten.

Observeren, proberen, innoveren

Studenten observeren, proberen vernieuwingen in de praktijk uit, evalueren en passen waar nodig aan en werken hierbij nauw samen met hun werkplekbegeleider. We staan open voor de inbreng en ideeën van studenten en bieden ruimte voor proberen en experimenteren. Studenten vormen op die manier een impuls voor vernieuwing binnen onze scholen en lerarenopleidingen.

Begrippenlijst HOS

- *Werkplekbegeleider (school)*: begeleidt de student bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk (eerstelijns ondersteuning). In de praktijk wordt de werkplekbegeleider ook wel de vakcoach of werkplekcoach genoemd.
- *Schoolopleider (school)*: treedt op als 'algemeen' begeleider en opleider van de studenten. Deze functionaris wordt in de praktijk ook wel 'BoS' (begeleider op school) genoemd.
- *Co-docent*: ontwikkelt en verzorgt onderdelen van het HOS opleidingsprogramma en/of van HOS professionaliseringsactiviteiten (zoals de wpb-training), in nauwe samenwerking en afstemming met instituutopleiders en/of -trainers.
- *Schoolcoördinator (school)*: vervult, naast de rol als schoolopleider, een coördinerende rol op de school op het gebied van samen opleiden en professionaliseren (o.a. inventarisatie stageplaatsen, professionalisering werkplekbegeleiders en schoolopleiders, afstemming met lerarenopleidingen en management, etc.).
- *Instituutopleider (instituut)*: medewerker van het opleidingsinstituut die de student begeleidt bij de competentieontwikkeling en eindverantwoordelijk is voor de beoordeling. De schoolopleider heeft in de meeste scholen ook een taak in het begeleiden van startende docenten. In de praktijk wordt deze functionaris ook wel BiS, instituutbegeleider, supervisor of vakdidacticus genoemd.
- *Instituutcoördinator (instituut)*: medewerker van het opleidingsinstituut die overzicht heeft op de activiteiten die uitgevoerd worden in de scholen, regelmatig contact heeft met de schoolcoördinatoren en verantwoordelijk is voor kwaliteitsbewaking van het onderwijs dat in de vo-partnerscholen wordt verzorgd. In de praktijk wordt deze functionaris ook wel regiomanager of stagecoördinator genoemd.
- *Stagecoördinator (HOS)*: coördineert de stages binnen de HOS, o.a. inventariseert en verdeelt de beschikbare stageplaatsen en stemt hierover af met de scholen en instituten binnen de HOS.
- *Programmamanager (HOS)*: is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de HOS en geeft sturing aan de procesmatige en inhoudelijke ontwikkeling van de HOS en de borging van de gemeenschappelijkheid.
- *Innomo*: innovatieve modules als centrale pijlers in de opleidings- en professionaliseringsactiviteiten. Er vinden jaarlijks diverse HOS-bijeenkomsten plaats voor alle betrokkenen binnen de HOS: van student tot schoolleider, van student tot starter, van wpb-er tot schoolopleider. Deze innomo's zijn innovatieve modules in de vorm van workshops rondom de pijlers in onze visie: pedagogisch en didactisch vernieuwen.

Meer informatie over de lerarenopleidingen:

- Stagehandleiding ICLON
- Stagehandleiding TU Delft/SEC
- [Handleidingen HR](#)
- Factsheets [Halo N1](#) en [Halo N2](#)

Kalenders/factsheets voor studenten Hogeschool Rotterdam

De Hogeschool Rotterdam heeft kalenders met daarin per onderwijsperiode op hoofdlijnen de belangrijkste informatie en mijlpalen per niveau. Ook is er een factsheet ontwikkeld over het traject van de deeltijd studenten. Deze kalenders zijn te vinden op de website van de HOS, zie:

- [Niveau 2](#)
- [Niveau 3](#)
- [Niveau 4](#)
- [Deeltijd](#)

Relevante data in 2024-2025

We organiseren een aantal momenten in het jaar waar we jullie als werkplekbegeleiders graag van harte voor uitnodigen. Hieronder staan de relevante data op een rij. Noteer deze vast in je agenda!

- HOS innomo: woensdag 18-09-2024, 15.00u-16.30u, Diamant College
- Intervisie met werkplekbegeleiders op de scholen: 04-06-2025
- Werkplekbegeleiderspanel HOS: data en tijden volgen.
- HOS afsluitende bijeenkomst + innomo, incl. BBQ: woensdag 11-06-2025, 14.30u-20.00u, Gymnasium Sorghvliet
- Werkplekbegeleidersbijeenkomst hbo met de vakgroepen van de HR, 02-10-2024, 14.00-16.00u, Hogeschool Rotterdam (Museumpark)
- Congres Haagse opleidingsscholen: 08-10-2024 in de middag, locatie volgt.

Het HOS opleidingsprogramma

Binnen de HOS worden studenten voor een belangrijk deel in de praktijk (40-50%) opgeleid, via het opleidingsprogramma van de HOS. Het opleidingsprogramma voor studenten bestaat uit de volgende onderdelen:

- Werkplekleren op school.
- Gezamenlijk op HOS-niveau (op wisselende HOS-locaties):
 - Start- en afsluitende bijeenkomsten.
 - Praktijkdagen.
 - Innomo's: innovatieve modules (gekoppeld aan de praktijkdagen).
 - Intervisie (op de school en overkoepelend).

HOS programmaboekje 2024-2025

Het opleidingsprogramma voor studenten wordt uitgebreid toegelicht in het HOS programmaboekje 2024-2025. Het programmaboekje is te vinden op de HOS website: [Opleiders | HOS | De Haagse opleidingsschool](#) (scrol naar informatie & links).

Werkplekleren

De basis van het opleidingsprogramma bestaat uit het leren op de werkplek. Bij het leren op de werkplek worden studenten begeleid door hun werkplekbegeleider, schoolopleider en instituutopleider. Zij stimuleren studenten om hun handelen te baseren en onderbouwen op basis van theoretische inzichten. De werkplekbegeleider is verantwoordelijk voor de eerstelijnsbegeleiding en opleiding van een student bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk

Richtinggevende vragen voor werkplekbegeleiders t.b.v. het werkplekleren per niveau (t.b.v. het gesprek met de HR-student)

Dit zijn vragen die je als werkplekbegeleider kunt stellen aan je HR-student (suggesties per niveau):

- [Niveau 2](#)

Bij de start van het schooljaar:

- Wat hebben ze jou mee gegeven aan leerpunten bij de laatste beoordeling (ontwikkelpunten, aandachtspunten bij CGI)?
- Met welke kijkwijzers kan ik jouw lessen van feedback voorzien (o.a. de kijkwijzer van de HOS, de kijkwijzers van de HR over o.a. de lesstart, ...)?
- Kun je mij vertellen wat je komend jaar moet doen? Wat moet je in juni allemaal gedaan hebben? Zullen we samen de handleiding doorspreken?
- Waar gaan we dit schooljaar mee beginnen?

Per onderwijsperiode:

- Wat zijn je leervragen/leerplan voor de komende periode (bijv. alle leerlingen bij naam kennen, hoe houd je de aandacht van de leerlingen, oefenen met de lesstructuur (opening, kern, afronding), ..)?
- Welke HOS praktijkdagen en innomo's zijn er de komende periode? Wat ga je tijdens de praktijkdagen kiezen en waarom?
- Na iedere HOS praktijkdag en innomo: wat heb je gedaan, wat heb je hiervan geleerd en hoe kun je dit een plek geven in je portfolio?
- Hoe kan ik jou helpen dit leerplan te voorzien van bewijzen voor het portfolio?
- Mag ik je (tussentijds) portfolio zien?
- Wanneer komt de schoolopleider langs (meestal oktober-november en in het voorjaar)? Heb je dit al afgesproken en wat is hiervoor nodig?
- Wanneer komt de instituutopleider langs (meestal december-januari)? Heb je dit al afgesproken en wat is hiervoor nodig (bijv. tussentijds portfolio, dit is voorwaardelijk voor een bezoek)?
- Wanneer gaan we jouw les filmen (ter oefening) en nabespreken (bij voorkeur een keer in het najaar en voorjaar ter oefening)?

- Kun je mij duidelijk maken wat je in de komende periode voor de HR moet doen (o.a. het leerplan, de voorbeeldig uitgewerkte les, oefenen met ict in de lessen, ...)?
 - Je moet dit jaar veel oefenen met de de voorbeeldig uitgewerkte les. Wat heb je hiervoor nodig?
 - Je moet vanaf onderwijsperiode 2 gaan lesgeven met ict. Wat ga je doen en wat heb je hiervoor nodig?

Periode 4: voorbereiden op CGI

- Mag ik je portfolio zien?
- Moet ik nog een leeras invullen?
- Wanneer heb je feedback nodig op je portfolio (veelal in april-mei)?

- [Niveau 3](#)

Bij de start van het schooljaar:

- Wat hebben ze jou meegegeven aan leerpunten bij de laatste beoordeling (ontwikkelpunten, aandachtspunten bij CGI)?
- Met welke kijkwijzers kan ik jouw lessen van feedback voorzien (o.a. de kijkwijzer van de HOS, de kijkwijzers van de HR voor niveau 3)?
- Kun je mij vertellen wat je komend jaar moet doen? Wat moet je in juni allemaal gedaan hebben? Zullen we samen de handleiding doorspreken?
- Waar gaan we dit schooljaar mee beginnen?
- Eind periode 4 moet je geheel zelfstandig een les kunnen geven. Wanneer is het nodig dat je oefent met alleen voor de klas staan, dus dat ik er niet bij ben in de klas? Hoe werken we hier dit jaar naartoe?

Per onderwijsperiode:

- Wat zijn je leervragen/leerplan voor de komende periode (bijv. effectief klassenmanagement, activerende werkvormen, samenwerkend leren, onderwijsleertechnologie toepassen, ..)?
- Dit jaar ben je aan de slag met visievorming, gedifferentieerd lesgeven, activerende werkvormen, samenwerkend leren en taalgericht lesgeven. Hoe ziet dit er voor jou de komende periode uit, hoe ga je dit aanpakken en hoe kunnen we hiermee in de lessen gaan oefenen?
- Welke HOS praktijkdagen en innomo's zijn er de komende periode? Wat ga je tijdens de praktijkdagen kiezen en waarom?
- Na iedere HOS praktijkdag en innomo: wat heb je gedaan, wat heb je hiervan geleerd en hoe kun je dit een plek geven in je portfolio?
- Hoe kan ik jou helpen dit leerplan te voorzien van bewijzen voor het portfolio?
- Mag ik je (tussentijds) portfolio zien?
- Wanneer komt de schoolopleider langs (meestal oktober-november en in het voorjaar)? Heb je dit al afgesproken en wat is hiervoor nodig?
- Wanneer komt de instituutopleider langs (meestal december-januari)? Heb je dit al afgesproken en wat is hiervoor nodig (bijv. tussentijds portfolio, dit is voorwaardelijk voor een bezoek)?
- Wanneer gaan we jouw les filmen (ter oefening) en nabespreken (bij voorkeur een keer in het najaar en voorjaar ter oefening)?
- Kun je mij duidelijk maken wat je in de komende periode voor de HR moet doen (o.a. activerende werkvormen, differentiëren, onderzoeksopdracht, de interventie taalgericht lesgeven, zorgstructuur binnen de school, doorverwijzen, ...)?

Periode 2: onderzoeksopdracht

- Je moet een onderzoeksopdracht doen in de klas. Welk onderzoek ga jij doen en wat merk ik hiervan?

Periode 3: taalgericht lesgeven en pedagogiek

- Je moet deze periode aan de slag met taalgericht lesgeven. Met welke interventie ga je aan de slag en wat heb je hiervoor nodig (o.a. feedback)?

- Welke opdracht ben je van plan te doen voor pedagogiek?
- Zou je een kleine aanstelling willen en aankunnen? Hoe staan jouw school- en instituutsopleider hierin?

Periode 4: pedagogiek en voorbereiding op het CGI

- Wat is de visie van de HOS? Wat is de visie van de school? Wat is jouw visie en hoe verhouden deze visies zich tot elkaar? Voer hierover het gesprek met de student.
- Mag ik je portfolio zien?
- Moet ik nog een leeras invullen?
- Wanneer heb je feedback nodig op je portfolio (veelal in april-mei)?

- [Niveau 4](#)

De begeleiding is nu *meer* op afstand, de student oefent zelfstandig.

Bij de start van het schooljaar:

- Wat hebben ze jou mee gegeven aan leerpunten bij de laatste beoordeling (ontwikkelpunten, aandachtspunten bij CGI)?
- Met welke kijkwijzers kan ik jouw lessen van feedback voorzien (o.a. de kijkwijzer van de HOS, de kijkwijzers van de HR voor niveau 4)?
- Hoe ziet jouw planning er voor komend jaar uit? Welke (grote) opdrachten moet je wanneer doen, wat is daarvoor nodig en wanneer?
- Hoe organiseren we komend jaar de begeleidingsgesprekken, omdat je komend jaar veel zelfstandig voor de klas staat?
- Wat heb je nog nodig aan begeleiding komend jaar? Wat zijn je wensen t.a.v. feedback?

Periode 2:

- Heb je de basisstructuur van je portfolio al klaar? Hoe staat het ervoor?
- Is je klassenmanagement op orde?
- Wat doe je professioneel binnen de schoolorganisatie (o.a. ouderavond, schoolfeest, open dag, rapportvergadering, teamvergaderingen, ...)?
- Waar wil je gaan werken, wat past bij jou? Welke scholen binnen de HOS spreken je aan en waarom? Hoe ga je dit aanpakken (o.a. banenmarkt)?

Per onderwijsperiode:

- Hoe wil je toewerken naar je 'go-les'?
- Hoe zorg je ervoor dat je eind mei je portfolio klaar hebt?
- Welke HOS praktijkdagen en innomo's zijn er de komende periode? Wat ga je tijdens de praktijkdagen kiezen en waarom?
- Na iedere HOS praktijkdag en innomo: wat heb je gedaan, wat heb je hiervan geleerd en hoe kun je dit een plek geven in je portfolio?
- Waar sta je nu t.a.v. je portfolio? Mag ik eens meelezen? Ben je bijv. al met casus 1 bezig (meestal in periode 1-2)? Welke casussen ben je aan het maken, welke ideeën heb je daarover?
- Wanneer komt de schoolopleider en/of teamleider langs (meestal oktober-november en in het voorjaar)? Heb je dit al afgesproken en wat is hiervoor nodig?
- Wanneer komt de instituutsopleider langs voor de 'go-les' (meestal februari – maart)? Heb je dit al afgesproken en wat is hiervoor nodig (bijv. casus 1 moet klaar zijn)?
- Waar denk je over bij het afstuderen voor het vak? Welk vakdidactisch onderzoek ga je doen? Is het nog te koppelen aan onze school of vakgroep?

- [Deeltijd](#)

Afhankelijk van het niveau en het traject van de deeltijd student, kan een mix van bovengenoemde vragen worden gesteld. Het is in ieder geval belangrijk om een plan en planning te maken met de student en dit ook met elkaar vast te leggen.

Focuspunten werkpleklers: ‘kweekvijver voor talent’

Binnen de HOS hebben we voor alle categorieën studenten focuspunten voor het werkpleklers geformuleerd; zie hieronder. Deze focuspunten kunnen studenten benutten in het gesprek met hun werkplekbegeleider, school- en instituutsopleider over hun ontwikkeling. Ook verwachten we van studenten dat zij in hun portfolio op deze focuspunten reflecteren.

Hbo-studenten:

Niveau 2:

- Verdiepen in ICT binnen de sectie.
- Wat gebeurt er buiten de lessen om. Buitenschoolse activiteiten. Hierbij betrokken zijn.

Niveau 3:

- Verdieping in de zorg op de school.
- Onderwijs leerprogramma's.

Niveau 4:

- Managementstructuur van de school onderzoeken.
- Vierdejaars als buddy voor de 2de jaars op school (beiden aanwezig op de woensdagen).

Wo-studenten:

- Ontdekken van jouw talent tijdens het geven van de les (minor / master).
- Onderwijs leerprogramma's (minor / master).
- Verdiepen in ICT binnen de sectie (master).
- Verdieping in de zorg van de school (master).

HOS Kijkwijzer

Om de ontwikkeling van studenten te stimuleren, gebruiken we voor lesobservaties binnen de HOS onderstaande kijkwijzer.¹

1 ^e rol: GASTHEER: <i>stemt af op leerlingen</i>	++	+	0	opmerking
1. Noem de leerling bij de naam (maakt contact)				
2. Is zichtbaar en duidelijk aanwezig (leiderschapsgedrag)				
3. Geeft het voorbeeld (toegankelijk, benaderbaar, vriendelijk)				
4. Zorgt dat de leerling klaar is om te kunnen starten				
5. <i>Zet de leerlingen aan tot onderzoeken (wat heb je voor dit onderwerp nog nodig aan kennis en vaardigheden)</i>				
2 ^e rol: PRESENTATOR: <i>vangt en houdt de aandacht vast</i>				
1. Vangt de aandacht van de leerling (1 ^e overtreder)				
2. Kan de aandacht van de leerling gedurende de start van de les vasthouden				
3. Kondigt het doel en de inhoud van de les aan				
4. Vertoont leiderschapsgedrag (staat stevig en congruent voor de klas)				

¹ De omschrijvingen zijn gebaseerd op: Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar. Handboek voor effectief lesgeven*. Huizen: Pica. De blauwe toevoegingen zijn specifiek voor de HOS geformuleerd op basis van de HOS visie en het HOS beroepsbeeld.

5. Houdt de aandacht van de leerlingen vast in de les, zet daarbij (digitale) hulpmiddelen in passend bij het leerdoel en de context (klas, school)				
3 ^e rol: DIDACTICUS: geeft instructie en zet leerlingen aan het werk				
1. Motiveert de leerling voor de les, de leertaken, het vak door begrijpelijke uitleg				
2. Geeft de complete instructie met controle, checkt of het goed is overgekomen bij de klas				
3. Zet de leerling snel aan het werk				
4. Gebruikt passende werkvormen (met samenwerken)				
5. Geeft de leerling zinvol feedback op zijn werk				
6. Stoort het leren niet en kijkt hoe er gewerkt wordt				
7. Geeft les op hun niveau van de klas (vraagt niet te veel of te weinig)				
8. Richt zich op leren, laat het zichtbaar/hoorbaar maken				
9. Toont creativiteit, durft te experimenteren				
4 ^e rol: PEDAGOOG: zorgt voor veiligheid en grijpt in				
1. Zorgt voor een veilige sfeer door het gewenste gedrag te benoemen				
2. Neemt de leerling serieus, kent ze, toont respect voor leerling				
3. Corrigeert ongewenst gedrag				
4. Geeft complimenten waar mogelijk en beperkt straf				
5. Laat zijn gevoelens zien (kan beheerst boos worden)				
6. Identificeert probleemgedrag snel en accuraat en reageert erop				
7. Hanteert de voor ieder bekende normen/regels rechtvaardig				
8. Laat leerling delen in verantwoordelijkheden				
9. Blijft tijdens de voorbereiding en gedurende de les proberen om pedagogisch op een creatieve manier aan te sluiten op wat de klas nodig heeft				
5 ^e rol: AFSLUITER: sluit de les goed af				
1. Sluit de les op tijd af, laat opruimen en inpakken				
2. Geeft duidelijke instructie over het gewenste gedrag van leerling				
3. Rondt de les inhoudelijk af door een samenvatting/overzicht van de les				
4. Evalueert de les procesmatig				
5. Toetst met behulp van (digitale) hulpmiddelen of de lesdoelen zijn gehaald				
6. Vraagt aan leerlingen gericht feedback t.b.v. de voorbereiding van de volgende les				

6 ^e rol: DE COACH: weet de leerling te coachen				
1. Laat zien dat hij/zij de leerlingen goed kent (achtergrond, etc)				
2. Geeft geen antwoorden in dialogen met leerlingen, maar stelt vooral vragen				
3. Vraagt regelmatig wat de leerling wil gaan leren, welke stappen hij gaat zetten, etc.				
4. Laat de leerling tijdens de lesafsluiting reflecteren op de leerdoelen, hoe die bereikt zijn en wat de volgende stap zou kunnen zijn.				
5. Laat zien dat hij goed op de hoogte is van verschillen tussen de leerlingen; speelt daar (creatief) op in				
6. Stimuleert bij leerlingen het eigenaarschap van het leerproces				

HOS startbijeenkomst

In september vindt een startbijeenkomst plaats voor de studenten die binnen de HOS starten met hun praktijkperiode. De HOS startbijeenkomst vindt in 2024-2025 plaats op:

- Startbijeenkomst septemberstart, woensdag 18-09-2024, 12:45-16:30u (met een innomo) Diamant College

Jaarplanning

Tijdens de startbijeenkomst gaan de studenten aan de slag met de concrete planning voor hun praktijkdeel in de komende periode. De studenten krijgen de opdracht om dit door te spreken met hun werkplekbegeleider. Vraag de studenten hiernaar en spreek ze er gedurende het traject ook op aan.

HOS afsluitende bijeenkomst en innomo

Ieder schooljaar sluit de HOS het schooljaar feestelijk af met alle betrokkenen tijdens de afsluitende bijeenkomst (inclusief BBQ), in combinatie met de HOS innomo. Tijdens deze bijeenkomst is er een inspirerende lezing, is er veel ruimte voor uitwisseling, krijgen N4 studenten de gelegenheid hun resultaten te presenteren met behulp van een pitch!

De HOS afsluitende bijeenkomst vindt in 2024-2025 plaats op:

- Woensdag 11-06-2025, 14.30u-20.00u, Gymnasium Sorghvliet

HOS doorstroomformulier

Indien een student wordt doorgeplaatst naar een nieuwe school binnen de HOS, stelt de student aan het eind van het studiejaar (in samenspraak met je werkplekbegeleider, schoolopleider en instituutsopleider) in het HOS doorstroomformulier een overzicht op met daarin de sterke kanten, ontwikkelpunten en leerdoelen voor het komend jaar. De student neemt dit doorstroomformulier op in het portfolio. De student is er zelf voor verantwoordelijk om dit te delen en bespreken met de nieuwe werkplekbegeleider en schoolopleider. Desgewenst kan contact worden opgenomen met de werkplekbegeleider en/of schoolopleider van de vorige school.

Het doorstroomformulier is te downloaden [via onze website](#).

HOS praktijkdagen

In 2024-2025 organiseert de HOS in totaal vier praktijkdagen. Alle studenten binnen de HOS (wo en hbo-niveau 2, 3 en 4) worden geacht hierbij aanwezig te zijn.

In de praktijkdagen maken studenten zelf een keuze uit de bijeenkomsten die zij op dat moment willen volgen, passend bij hun leervragen en -doelen.

De HOS praktijkdagen vinden in 2024-2025 plaats op:

- Praktijkdag 1 woensdag 23-10-2024, 08.30u-14.30u, Dalton Den Haag
- Praktijkdag 2 woensdag 11-12-2024, 08.45u-14.30u, 's-Gravendreef College Leidschenveen
- Praktijkdag 3 woensdag 19-02-2025, 09.15u-15.00u, Roemer Visscher College
- Praktijkdag 4 (4OLS in samenwerking met de HOS), woensdag 09-04-2025, 09:00-16:15u Sint Maartenscollege

De intervisiebijeenkomsten voor studenten/stagebegeleiding op de scholen vindt in 2024-2025 plaats op:

- Woensdag 06-11-2024
- Woensdag 18-12-2024
- Woensdag 05-03-2025
- Woensdag 16-04-2025

De praktijkdagen bestaan uit werk- en intervisiebijeenkomsten:

- **Werkbijeenkomsten:** in de werkbijeenkomsten wordt er gewerkt aan praktische oefeningen die studenten sterker en bewuster maken voor de klas. Studenten leren van en met elkaar om in de praktijk te kunnen groeien. In de bijeenkomst maken we steeds de verbinding tussen theorie en praktijk.
- **Intervisie:** het doel van intervisie is om studenten te ondersteunen in hun professionele identiteitsontwikkeling (wat voor docent wil ik worden, welke ontwikkeling moet ik nog doormaken en welke stappen zijn hiervoor nodig). Tijdens de vier praktijkdagen zijn er overkoepelende intervisiebijeenkomsten op HOS niveau. Daarnaast wordt er op schoolniveau intervisie voor studenten georganiseerd.

Tijdens de praktijkdagen kunnen studenten kiezen uit werk- en intervisiebijeenkomsten in de volgende lijnen:

1. 21^e -eeuwse vaardigheden

- 21^e -eeuwse vaardigheden en opbrengstgericht werken (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- Smart toetsen (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Innovatie in de klas (*Hbo 3, 4, wo master*)
- Aan de slag met Plickers (*Hbo 2,3,4, wo minor*)
- De leerling in beeld: activerende werkvormen (*Hbo 2,3,4, wo minor, master*)

2. Pedagogische professionalisering

- Kijkje in het mentoraat (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Diversiteit en inclusiviteit in het onderwijs (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Urban education (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- Werken met nieuwkomers op het ISK
- Leerlingcoaching (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Het spel gedragen/gedrag sociale veiligheid in het team en in de klas (*Hbo 2,3, 4, wo minor, master*)
- Autisme carrousel (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Met welk leerlingprofiel vertrekken de leerlingen van onze scholen? (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)

3. Didactische professionalisering

- Formatief handelen: basis en verdieping (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Les op het vmbo (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- RTTI (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Gesprekstechnieken (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- Hoe bespreek ik delicate onderwerpen? (*Hbo 3, 4, wo master*)

4. Professionalisering

- Visie op leren (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Debatteren op het vmbo (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Je grenzen bewaken tijdens de les (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- In gesprek met je werkplekbegeleider, werkgever of collega (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- De stap naar een baan in het onderwijs (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- Werken in Den Haag. Het HIP (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)
- Leerlingen Leren Leren (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- Hoe Dalton ben jij? (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- Hoe plaats ik mij binnen de organisatie van een school? (*Hbo 3, 4, wo minor, master*)

5. Intervisie en begeleiding

- Intervisie gericht op uitwisseling/reflectie (*Hbo 2, 3, 4, wo minor, master*)
- Stagebegeleiding en werken aan je portfolio onder begeleiding van de instituutsopleider (*Hbo 2, 3, 4*)

6. Een lesobservatie op een nieuwe schoollocatie.

Innomo's (innovatieve modules)

De zogenaamde innomo bijeenkomsten vormen een belangrijke impuls voor vernieuwing binnen de HOS. Er vinden jaarlijks diverse HOS innomo's plaats voor alle betrokkenen binnen de HOS: studenten, docenten, opleiders, begeleiders en leidinggevendenden. Deze innomo's zijn innovatieve modules in de vorm van workshops rondom de pijlers in onze visie: pedagogisch en didactisch vernieuwen.

De innomo's vinden in 2024-2025 plaats op (gekoppeld aan de start- en afsluitende bijeenkomst):

- HOS innomo: woensdag 18-09-2024, 15.00u-16.30u, Diamant College
- HOS afsluitende bijeenkomst + innomo, incl. BBQ: woensdag 11-06-2025, 14.30u-20.00u, Gymnasium Sorghvliet

Terugkoppeling over praktijkdagen en innomo's aan de werkplekbegeleider

We vragen de studenten om een terugkoppeling te geven aan hun werkplekbegeleider over de modules/workshops en innomo's die zij hebben gevolgd, wat zij hiervan hebben geleerd en hoe zij dit toepassen in de praktijk.

On-demand programma

On-demand programma: webinars/meesterlijke ontmoetingen

Een aantal van de praktijkmodules van de Haagse opleidingsscholen voor VO kunnen digitaal worden gevolgd in de vorm van webinars / meesterlijke ontmoetingen. Deze zijn ook zeer geschikt voor begeleiders en startende docenten.

De webinars zijn bedoeld voor:

- Deeltijd studenten die niet bij de praktijkdagen aanwezig kunnen zijn.
- Voltijd studenten die zich als aanvulling op de praktijkdagen in bepaalde onderwerpen willen verdiepen. Let op: deelname aan de praktijkdagen is verplicht; de online modules zijn geen vervanging hiervan!
- Zij-instromers die in dienst zijn op een VO school
- Startende docenten die in hun inductiefase zitten
- Begeleiders van de bovengenoemde categorieën

Waar vind ik informatie over het programma en hoe schrijf ik me in?

Informatie over het aanbod vind je op de website van het Haags Inductie Programma. Daar is tevens een mogelijkheid om je in te schrijven. Zie

<https://haagsinductieprogramma.nl/programma.php?urlkey=diverse-lezingen-excel-expertisecentrum-thomas-more-74>

Datum	Tijd	Thema	Locatie
25 sept 2024	14.30 – 15.30	<i>Tim Surma: Wat moet elke leraar weten over... leren?</i>	Online via gratis inschrijving Haags Inductie Programma
9 okt 2024		<i>Ann Cornelis: Hoe geef je wijze wiskundelessen?</i>	Na afloop is er ruimte voor vragen. Deelnemers ontvangen na inschrijving een link om de webinar ook achteraf te kunnen bekijken.
6 nov 2024		<i>Tine Hoof: Wat moet elke leraar weten over... studeren?</i>	
13 nov 2024		<i>Dries D'haese: Hoe stel je goede toetsen en examens op?</i>	
20 nov 2024		<i>Marieke Smeyers: Hoe kan je als school bijdragen aan kansengelijkheid?</i>	

Beoordeling

De ontwikkeling van de student wordt gevolgd door het opleidingsteam van de school (werkplekbegeleider, schoolopleider) en de instituutopleider van de lerarenopleiding. Op vaste momenten worden de studenten beoordeeld door het instituut, in samenspraak met de school.

Bij de beoordeling zijn de volgende personen betrokken:

- de student zelf;
- de schoolopleider (mede-beoordelaar, adviserende rol): vormt een objectief en onafhankelijk oordeel over het functioneren van de student, verzamelt hiervoor de benodigde informatie (werkplekbegeleider, lesbezoek);
- de werkplekbegeleider: informeert de schoolopleider (gevraagd en ongevraagd) over de voortgang van de student en geeft advies ten aanzien van de beoordeling;
- de instituutopleider/assessor (eindverantwoordelijk): vormt het eindoordeel over de student, neemt het oordeel van de schoolopleider zeer serieus.

HOS certificaat

Als studenten hebben deelgenomen aan het HOS opleidingsprogramma, dan krijgen zij hiervoor bij afronding van hun opleidingstraject een HOS certificaat als bijlage bij het diploma.

Rollen en verantwoordelijkheden bij beoordeling

Bij de beoordeling zijn binnen de HOS de volgende personen betrokken:

- de student zelf;
- de schoolopleider (mede-beoordelaar, adviserende rol): vormt een objectief en onafhankelijk oordeel over het functioneren van de student, verzamelt hiervoor de benodigde informatie (werkplekbegeleider, lesbezoek);
- de werkplekbegeleider: informeert de schoolopleider (gevraagd en ongevraagd) over de voortgang van de student en geeft advies ten aanzien van de beoordeling;
- de instituutopleider/assessor (eindverantwoordelijk): vormt het eindoordeel over de student, neemt het oordeel van de schoolopleider zeer serieus.

Meer weten over de HOS, nieuws volgen en de meest actuele documenten downloaden?

Bezoek onze website: www.haagseopleidingsschool.nl

Het partnerschap Haagse Opleidingsschool (HOS)

De scholen:

- Christelijk Gymnasium Sorghvliet (gymnasium): categoriaal gymnasium met een breed aanbod vakken (naast Grieks en Latijn zoals op alle gymnasia): m&o, techniek, Chinees als examenvak, filosofie als examenvak. Nadruk op vernieuwend onderwijs en het bevorderen van zelfstandigheid.
- Corbulo College (Lucas Onderwijs, vmbo, lwoo): kleinschalige school voor doe-onderwijs, voornamelijk op het gebied van techniek, technologie en design.
- Diamant College (Lucas Onderwijs, vmbo, lwoo, mavo en isk): school met drie pijlers: talentontwikkeling, LOB en uitstel van keuze. Er zijn veel combinatieklassen. Streven is om het maximale uit de leerlingen te halen. Er is een breed spectrum naast de avo-vakken. Ze bieden het profiel Dienst & Product aan. Ook zijn er 10 talenturen door leerlingen zelf in te vullen, bijv. robotica, natuur, koken, mode en design.
- Heldring Business School (Lucas Onderwijs, vmbo basis-kader-tl/mavo): de school heeft een groot netwerk en goede afspraken met andere scholen, waardoor ze via zij-instroom leerlingen binnen kunnen halen die zij nieuwe kansen kunnen bieden. De school is goed in het opstroom van leerlingen. Ze denken niet vanuit de inspectiekaders maar vanuit de leerling. De school biedt de profielen Zorg & Welzijn en Economie & Ondernemen in de bovenbouw.
- Roemer Visscher College (Scholengroep Den Haag Zuid West, vmbo, lwoo): typische grootstedelijk vmbo, vooral basis en kader, relatief kleine tl afdeling. Visie is leren door te doen en leren kiezen. Het streven is praktijkgericht les te geven.
- Segbroek College (VO Haaglanden, mavo, havo, vwo): grote school met een diverse leerlingenpopulatie. Topsportschool (LOOT-school), WON-school (Wetenschapsoriëntatie Nederland), cultuurprofiel school, gericht op onderzoekend leren en leren onderzoeken, talentprogramma's voor leerlingen op allerlei gebieden: muziek, dans, theater, technologisch design;
- 's-Gravendreef College Leidschenveen (Scholengroep Spinoza, vmbo, havo). Visie op leren: eigenaarschap en zelfstandigheid bij leerlingen, activerende didactiek. Twee pijlers: 21st century skills en meer keuzevrijheid voor leerlingen (gericht kiezen in verbreding en verdieping).
- 's-Gravendreef College Leidschendam (Scholengroep Spinoza, vmbo): kleinschalige vmbo-school met de profielen Zorg en Welzijn, Economie en ondernemen en Dienstverlening en Producten. Kleinschalig, enthousiast team. Onderwijs is uitdagend en activerend middels 21 eeuwse vaardigheden en ICT.
- Dalton Den Haag (VO Haaglanden, havo, vwo, gymnasium, tto): onze school bestaat in 2025 honderd jaar. De school is gevestigd in een monumentaal pand aan de Aronskelkweg. Als je de school binnen loopt, zie je leerlingen zelfstandig of samen werken in de nissen. Leerlingen (jong en oud) kennen elkaar doordat ze elkaar tegenkomen in daltonuren, het tutoraat of het leerlingmentoraat. De sfeer tussen leerlingen en leraren is ongedwongen.
- De Vrije School Den Haag (Stichting Vrije scholen Zuid West Nederland, vwo, havo, mavo en praktisch vmbo-t) heeft als uitgangspunt: onderwijzen is ook opvoeden. Onderwijs staat ook in dienst van de persoonlijkheidsvorming, zowel individueel als in relatie tot de sociale gemeenschap. Het doel is dat elke leerling zich persoonlijk gekend en gezien voelt, en dat elk lid van het schoolteam zich vrij voelt om naar eigen voortschrijdend inzicht en ervaring invulling te geven aan de tien landelijke uitgangspunten over de

identiteit van het onderwijs, opgesteld door de landelijke Vereniging voor vrijescholen. Dus: wat kom je brengen en wat kom je halen?

De instituten:

- Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Lerarenopleidingen (hbo): focus op vakmanschap en meesterschap; de samenwerking met het werkveld staat voorop;
- Haagse Hogeschool, Halo (hbo, opleiding tot leraar lichamelijke opvoeding): veel aandacht voor docentschap in de sport, sportief samenwerken met het werkveld, sportonderzoek en veel ruimte voor persoonlijke en pedagogische sportontwikkeling.
- Universiteit Leiden, ICLON (wo): veel aandacht voor verbinding praktijk, wetenschap en professionele ontwikkeling, in nauwe samenwerking met het werkveld;
- TU Delft, SEC (wo): gespecialiseerd in het opleiden van docenten voor de bèta-vakken, tweejarige master bestaande uit een vakwetenschappelijk en beroepsgericht deel.

Wat wordt verwacht van de werkplekbegeleider?

Studenten worden in de HOS begeleid en opgeleid door de werkplekbegeleider, schoolopleider, instituutopleider en co-docent. De werkplekbegeleider is verantwoordelijk voor de eerstelijnsbegeleiding en opleiding van een student bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk. De werkplekbegeleider informeert de schoolopleider van zijn/haar school over de voortgang van de student. De schoolopleider stemt regelmatig af met de instituutopleider.

Meer weten over de taken als werkplekbegeleider? Klik [hier](#).

De student is zelf verantwoordelijk voor de eigen planning en informeert de werkplekbegeleider hierover. Je hoeft dus als werkplekbegeleider niet de gehele handleiding van het instituut door te nemen. Het is belangrijk dat de student je hierover informeert. Als werkplekbegeleider kun je de planning regelmatig met de student doorspreken. Tip: plan regelmatig planningsgesprekken met de student in, waarin jullie deze planning met elkaar doornemen.

Facilitering begeleiding studenten

Als wpb-er krijg je vanuit de HOS uren voor de begeleiding van studenten. Ter illustratie:

- Hogeschool Rotterdam: voltijd HBO-student niveau 2: 36 uur facilitering, komen op maandag en woensdag.
- ICLON: Master WO DIO 1-jarig: 36 uur facilitering, komen op dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag.

Meer weten?

Voor een volledig overzicht van de faciliteringsafspraken, klik [hier](#).

Voor een volledig overzicht van de stagedagen, klik [hier](#).

Training

Professionalisering is van groot belang voor de kwaliteit van opleiding en begeleiding. Daarom investeert de HOS in professionalisering van alle betrokkenen. Alle werkplekbegeleiders binnen de HOS volgen een wpb-training of gaan deze volgen. In deze training word je geprofessionaliseerd in de coaching en begeleiding van studenten. Aan het eind van de training krijg je een certificaat.

NB: Als je al een wpb-training of een vergelijkbare training of cursus hebt gevolgd, is het uiteraard niet nodig om de wpb-training te volgen. Stem hierover af met je schoolcoördinator en/of directeur. In dit geval is een opfrisbijeenkomst voldoende.

Aanvullend op de basistraining biedt de HOS naar behoefte verdiepende wpb-trainingen en cursussen aan.

Facilitering voor de wpb-training

Voor het volgen van de wpb-training krijg je als werkplekbegeleider 25 uur. Dit is gebaseerd op in totaal 5 trainingsbijeenkomsten van 3 uur en 2 uur voorbereiding/uitwerking per bijeenkomst. Deze facilitering wordt bekostigd door de school.

De HOS-training wordt in-company gegeven door de HR en ICLON. Beide trainingen zijn inhoudelijk op elkaar afgestemd en vragen dezelfde totale tijdsinvestering (25 uur).

Hoeveel uren moeten studenten lesgeven tijdens het praktijkdeel?

Voor ICLON studenten:

Eisen van het praktijkdeel per traject			
	ICLON traject	Studielast praktijkdeel	Minimale eisen
Praktijk 1	- Master (deel 1 van de opleiding) - Educatieve minor/module	Accent op onderbouw 120 klascontacturen 300 overige uren*	120 klascontacturen, waarvan min. 60 uur zelf (deel)les(sen) geven, waarvan min. 40 uur *** in onderbouw havo/vwo en/of vmbo-t
Praktijk 2	- Master (deel 2 van de opleiding) - Verkort: EM2 of 30/32 EC**	Accent op bovenbouw 130 klascontacturen 290 overige uren*	130 klascontacturen, waarvan min. 65 uur zelf (deel)les(sen) geven, waarvan min. 45 uur in bovenbouw havo/vwo en/of vmbo-t
	- Verkort: 16 EC**	Accent op bovenbouw 70 klascontacturen 154 overige uren*	70 klascontacturen, waarvan min. 65 uren zelf lesgeven (waarvan min. 50 uur bovenbouw en 15 uur onderbouw) en 5 uur observeren
Overig	- Verlengde stage - Maatwerk - Opfrisser	Varieert	Informatie over exacte invulling en verdeling onderbouw/bovenbouw volgt wordt per traject vastgesteld
*	Overige activiteiten zoals lesvoorbereiding, toetsing, analyse van eigen handelen, intervisie et cetera.		
**	Afhankelijk van de vooropleiding kan een aangepast programma vereist zijn met daarin ook uren in de onderbouw.		
***	Voor Master studenten geldt dat voor Praktijk 1 minimaal 20 (i.p.v. van bovengenoemde 40) van de 60 uren die een student zelf lesgeeft in de onderbouw van havo, vwo en/of vmbo-t gegeven moeten worden. Na afronding van de Master (Praktijk 1 + Praktijk 2) dient de student in totaal minimaal 40 uur te hebben lesgegeven in de onderbouw van havo/vwo en/of onderbouw en bovenbouw vmbo-t.		

Voor TU Delft/SEC studenten:

Zie: [Stagehandleiding TU Delft/SEC](#)

Voor HR studenten:

- Jaar 2 (heel jaar 2 dagen stage): Tot de herfstvakantie observeren, gewenning eerste delen van lessen en daarna 2 - 4; tweede deel van het jaar 4 – 6 lessen (van 50 min).
- Jaar 3 (heel jaar 2 dagen stage) Circa 4-6 lessen per week Bij aanstelling niet meer dan 0,3 fte én een beschikbare wpb-er (begeleiding in de klas). Deze studenten moeten een hele les van 80 min kunnen verzorgen.
- Jaar 4 (heel jaar 2 tot soms 3 dagen bij grote vakken) 6 – 8 lessen. Aanstelling niet meer dan 0,4 fte (wpb-er op afstand beschikbaar). Studenten geven in dit jaar vooral zelfstandig les.

De werkplekbegeleider binnen de HOS

De werkplekbegeleider is verantwoordelijk voor de begeleiding en opleiding van een student bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk. Het betreft activiteiten die betrekking hebben op de eerstelijns-ondersteuning van de student op de werkplek. De werkplekbegeleider houdt de schoolopleider op de hoogte van de voortgang van de student.

De HOS-scholen borgen dat de taken van de werkplekbegeleider worden uitgevoerd binnen de school. Er kunnen verschillen tussen de scholen bestaan met betrekking tot de verdeling van de taken tussen de functionarissen die op de school zijn aangesteld voor de opleidingsschool.

Kerntaak

De werkplekbegeleider vervult de volgende kerntaak binnen de HOS (gebaseerd op de adviesnotitie Adviescommissie ADEF, 2013):

- het begeleiden van studenten bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk.

Taken van de werkplekbegeleider

1. De student wegwijs maken binnen de vaksectie, fungeren als klankbord en vraagbaak.
2. Voeren van voldoende begeleidingsgesprekken met de student (wo-studenten: wekelijks, hbo-studenten: tweewekelijks).
3. Inzetten van verschillende begeleidingsstijlen, passend bij eigenschappen en opleidingsfase van de student.
4. Zich via de student verdiepen in de stageleerlijn, opdrachten/leerwerktaken, leerdoelen en de stage-eisen van de student; de student is hiervoor verantwoordelijk.
5. Observeren van lessen van de student en het invullen van lesobservaties.
6. Constructief feedback geven aan de student, gevraagd en ongevraagd, onder andere op het persoonlijk ontwikkelplan / leerwerkplan van de student.
7. Voortgang in het leerproces en onderzoek van de student volgen, signaleren van eventuele stagnatie of andere belemmeringen in het leerproces.
8. Adviseren van de schoolopleider/schoolcoördinator en, waar nodig en in overleg, de instituutopleider over de voortgang en de beoordeling van de student.
9. Organiseren van geschikte leerervaringen / ontwikkelmogelijkheden voor de student in de klas, bijv. bij collega's in het team / de vaksectie (de werkplekbegeleider blijft aanspreekpunt).
10. Studenten voldoende ruimte en gelegenheid bieden om pedagogisch en didactisch te onderzoeken en vernieuwen.
11. Samenwerken met de schoolopleider(s) en andere werkplekbegeleiders.
12. Reflecteren en professionaliseren in de rol van werkplekbegeleider.

Facilitering werkplekbegeleider per student per schooljaar per categorie student

	Uren WPB per student per schooljaar
Categorie 1 (36/24)	
Voltijd hbo leerjaar 2+3	36
Master wo-DIO-1jarig	36
Master wo-DIO-2jarig	36
kopopleiding hbo	36
Categorie 2 (36/14)	
Voltijd hbo leerjaar 4 Lio	36
Categorie 3 (maatwerk)	
Zij-instromers	36
Hogere of andere bevoegdth.	36
Flexibele trajecten (o.a. wo minoren, modules, deeltijd flex)*	0,5 per stagedag

*Bij de flexibele trajecten geldt een maximum van 36 uur per WPB, per praktijkperiode.

Stagedagen per instituut

INSTITUUT	MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG
Hogeschool Rotterdam <i>Een onderwijsperiode kent 7 a 8 lesweken en 2 toetsweken. In deze toetsweken zijn studenten vrijgesteld van stage.</i>	Voltijd leerjaar 2 (onderwijsperiode 1-4)		Voltijd leerjaar 2 (onderwijsperiode 1-4)		
		Voltijd leerjaar 3 (onderwijsperiode 1-4)	Voltijd leerjaar 3 (onderwijsperiode 1-4)		
			Voltijd leerjaar 4 (onderwijsperiode 1-4)	Voltijd leerjaar 4 (onderwijsperiode 1-4)	
ICLON		ICLON	ICLON	ICLON	ICLON
TU Delft	TU Delft		TU Delft	TU Delft	TU Delft
Halo	Zie Factsheets Halo N1 en Halo N2				